

til sjálfstæðs dóms, þar sem slíkar kröfur á að bera upp við skiptaráðanda í viðkomandi búi, en hinn almenni dómstóll hefur frjálst sönnunarmat um þær sem sýknuástæður. Sóknaraðili máls þessa hefur enga hagsmuni af því að fá úr því skorið, hvort hann eigi hærri kröfur á hendur búinu vegna umræddra lögskipta heldur en búið kann að eiga á hendur honum, þar sem sýnt er að hann muni við þær aðstæður ekkert hljóta upp í slíka kröfu við skipti þrotabúsins.

Samkvæmt því sem nú hefur verið rakið er það niðurstaða máls þessa, að sóknaraðiljar hafi ekki lögvarða hagsmuni af frekari meðferð máls þessa hér fyrir rétti og verður því málið hafið ex officio.

Eftir atvikum þykir rétt að málskostnaður falli niður.

Ragnar Halldór Hall borgarfégeti kvað upp úrskurð þennan.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Mál þetta er hafið ex officio.

Málskostnaður fellur niður.

Fimmtudaginn 11. febrúar 1988.

Nr. 331/1986. **Hf. Eimskipafélag Íslands**
(Pétur Guðmundsson hrl.)
gegn

Hagtryggingu hf.
(Helgi V. Jónsson hrl.)

Verktrygging. Samningar. Túlkun. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Thoroddsen, Guðmundur Jónsson, Guðmundur Skaftason, Guðrún Erlendsdóttir og Hrafn Bragason.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 18. desember 1986. Hann krefst greiðslu á 406.805,83 krónum með vöxtum sem séu 1% lægri en víxilvextir Landsbanka Íslands á hverjum tíma frá 27. ágúst 1985 til dómsuppsögudags, en með dómvöxtum frá

þeim tíma til greiðsludags og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Það er ranghermt í rökstuðningi hins áfrýjaða dóms, að óumdeilt sé, að verktryggingin taki ekki til óbeins tjóns. Hins vegar verður orðalag hennar „að bæta galla sem fram kunna að koma á verk-inu“, ekki skýrt á annan hátt en þann, að slíkt tjón falli utan verktryggingarinnar. Eigi er unnt að fallast á það, að greiðslur þær, er áfrýjandi krefur stefnda um, séu til að bæta galla, sem fram hafi komið á verkinu sjálfu.

Áfrýjandi getur því eigi reist kröfur sínar í máli þessu á verktryggingarskjali því, er stefndi gaf út 17. október 1984.

Hvort áfrýjandi kunni hins vegar að eiga skaðabótakröfu á hendur verktakanum vegna þess tjóns, sem hann telur sig hafa beðið í þessu máli, er eigi til úrlausnar hér. Samkvæmt þessu ber að staðfesta niðurstöðu hins áfrýjaða dóms.

Eftir þessum úrslitum verður áfrýjanda gert að greiða stefnda 85.000,00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður.

Áfrýjandi, Hf. Eimskipafélag Íslands, greiði stefnda, Hagtryggingu hf., 85.000,00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Guðmundar Skaftasonar hæstaréttardómara.

Vegna ummæla í héraðsdómi þess efnis, að óumdeilt sé, að verktryggingin taki ekki til óbeins tjóns skal tekið fram, að í greinargerð lögmanns áfrýjanda fyrir Hæstarétti segir:

„Málsástæður og lagarök:

Byggt er á sömu rökum fyrir Hæstarétti eins og byggt var á í héraði og fram koma í stefnu og greinargerð á bls. 1 - 4 í ágripi. Jafnframt vísast til forsendna hins áfrýjaða dóms á bls. 62 - 63 í ágripi.“

Með vísan til framanritaðs sbr. og 2. tl. 44. gr. laga nr. 75/1973 er skýlaust að málið er af áfrýjanda hálfu reist á þeim málsástæðum sem greindar eru í stefnu og greinargerð í héraði, enda ekki annað fram komið í skjölum málsins.

Að þessu athuguðu þykir bera að staðfesta hinn áfrýjaða dóm með vísun til forsendna hans.

Um málskostnað er vísað til atkvæðis meirihluta dómara.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 19. september 1986.

Mál þetta sem dómtekið var í dag er höfðað með réttarstefnu, sem var útgefin 10. september 1985 og þingfest 26. s.m. af Hf. Eimskipafélagi Íslands, nnr. 1784-9298, Reykjavík, á hendur Hagtryggingum hf., nnr. 3525-1138, Suðurlandsbraut 10, Reykjavík, til greiðslu á kr. 1.000.000,00 með vöxtum sem séu 1% lægri en vixilvextir Landsbanka Íslands á hverjum tíma, sbr. 24. gr. l. 20/1954, frá 27. ágúst 1985 fram til dómsuppkvaðningar í málinu, en síðan með almennum dómvöxtum eins og þeir verða á hverjum tíma til greiðsludags. Þá er krafist málskostnaðar skv. taxa LMFÍ.

Með bókun í þinghaldi 10. júní sl. lækkaði stefnandi höfuðstól dómkröfu sinnar, með vísan til dómskjals nr. 14, yfirlits yfir viðgerðarkostnað á frystigeymslu, niður í kr. 406.805,83 með sömu vöxtum og krafist er í stefnu auk málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi krefst *aðallega* sýknu af kröfum stefnanda og málskostnaðar, skv. gjaldskrá LMFÍ.

Til vara krefst hann sýknu að svo stöddu og málskostnaðar.

Til þrautávara krefst hann þess að ef fallist verði á kröfu stefnanda, þá verði stefnda heimilaður skuldajöfnuður á fjárhæð, sem nemi mismun stefnufjárhæðar og raunverulegs skaða vegna tjónsins, sem stefnt er út af, auk málskostnaðar.

Málavextir.

Í máli þessu deila aðilar um túlkun á verktryggingu stefnda til handa stefnanda frá 17. október 1984, nánar tiltekið hvernig varið sé greiðsluskyldu samkvæmt henni, hvort stefnandi geti krafist stefnda um tryggingarfjárhæðina alla eða einhverja lægri fjárhæð með því einu að tilkynna stefnda kröfu sína, og án þess að þurfa að sýna fram á raunverulegt tjón.

Málavöxtum er þannig lýst í málskjölum: Stefnandi, Hf. Eimskipafélag Íslands, gerði hinn 5. september 1984 verksamning við danska firmað Preco a/s, þar sem stefnandi var verkkaupi, Preco a/s verksali. Umboðsmaður verksala hér á landi, Töggur hf., Reykjavík, undirritaði verksamninginn f.h. Preco a/s. Samkvæmt honum tók hið danska firma að sér að einangra

frystigeymslu og setja upp kælikerfi í Sundaskála 1, Reykjavík, eign stefnanda. Samkvæmt 2. gr. verksamningsins skyldi verkkaupi greiða kr. 10.145.530,00 fyrir heildarverkið, og skv. 6. gr. samningsins skyldi því lokið fyrir 11. ágúst 1984.

Stefnandi gerði kröfu til þess að verksali setti tryggingu fyrir því að hann gæti staðið við skuldbindingar sínar skv. verksamningi og var því sett svohljóðandi ákvæði í 5. gr. samningsins: „Við undirritun samnings afhendir verktaki verkkaupa verktryggingu frá Hagtryggingu h/f að upphæð kr. 1.000.000,00 — ein milljón króna —, til tryggingar því að hann standi við skuldbindingar sínar samkvæmt samningi þessum. Tryggingin skal standa þar til tólf mánuðir eru liðnir frá því að verkið var tekið út og samþykkt.

Verkkaupa er heimilt að krefjast fjárins að einhverju eða öllu leyti án undangengins úrskurðar ef hann telur það nauðsynlegt til að bæta galla, sem fram kunna að koma á verkinu.“

Í samræmi við þetta ákvæði samningsins gaf stefndi, Hagtrygging hf., út svonefnda verktryggingu hinn 17. október 1984, þar sem stefnanda er ábyrgst, sem verkkaupa, greiðsla á allt að kr. 1.000.000,00, sem tryggingu fyrir því að verksali inni af hendi samningsskyldur sínar sem verktaki. Í tryggingarskírteininu segir svo:

„Ábyrgðartrygging þessi er sett skv. 5. grein ofangreinds verksamnings, og er til tryggingar því að verktaki standi við skuldbindingar sínar skv. verksamningnum. Tryggingin stendur til 5. september 1985.

Verkkaupa (Eimskipafélagi Íslands h.f.) er heimilt að krefjast fjárins að einhverju eða öllu leyti, án undangengins úrskurðar, ef hann telur það nauðsynlegt til að bæta galla sem fram kunna að koma í verkinu.“

Samkvæmt stefnu hefur endanleg úttekt á verkinu ekki farið fram.

Hinn 30. október 1984 varð alvarleg bilun í safnsogröri í frystigeyslunni með þeim afleiðingum að ammoníak lak inn í frystiklefann. Daginn eftir, eða 31. október, voru dómkvaddir að tilhlutan stefnanda tveir sérfróðir og óvilhallir menn til þess að meta uppsetningu og frágang á frystikerfi frystigeyslunnar og skýra frá því hverjar þeir teldu orsakir til þeirra bilana sem fram höfðu komið. Matsmennirnir skiluðu bráðabirgðamatargerð hinn 9. nóvember 1984 þar sem fram kom að þeir teldu að um suðugalla hefði verið að ræða á suðubotni í rörenda. Fullnaðarskýrslu skiluðu þeir 22. nóvember 1984. Var niðurstaða þeirra sú í báðum matsgerðum, að um vanefndir af hálfu verktakans hafi verið að ræða og að nánar tilteknum öryggisatriðum hafi verið ábótavant, sem svo nánar er lýst í matsgerðunum.

Hinn 31. október 1984 kom fulltrúi verktaka til landsins og síðan fleiri. Kveður stefndi strax hafa verið hafist handa um viðgerðir, fyrst bráðabirgðaviðgerð, en endanleg lokaviðgerð hafi verið framkvæmd af hálfu verktaka og henni lokið í nóvember 1984.

Stefnandi krafði stefnda, Hagtryggingu hf., í samræmi við ákvæði verktryggingarinnar um greiðslu á kr. 1.000.000,00 með bréfi dags. 27. ágúst sl. Stefndi synjaði um greiðslu á fjárhæð þessari með bréfi dags. 2. september 1985.

Málsástæður og lagarök.

Af hálfu stefnanda er því haldið fram að hér sé um að ræða svonefndar „performance tryggingar“ en verktryggingar þessar séu tiltölulega nýjar í váttryggingarviðskiptum. Verkkaupi geri ákveðna kröfu til þess að verktaki setji tryggingu, t.d. bankatryggingu eða váttryggingu, fyrir því að verk verði unnið í samræmi við verksamninga. Þannig komi fram ábyrgðaryfirlýsing frá þriðja aðila til verkkaupa um að sá aðili ábyrgist efndir verktaka á samningsskyldum hans. Þungamiðjan frá sjónarmiði tryggingafélagsins sé sú, að samningsaðili verktakans, þ.e. verkkaupi, þurfi ekki að óttast að verktaki geti ekki tryggt það að hann sé verkinu vaxinn hvað þekkingu snertir, útvegum hráefnis, verkamanna, verkfæra o.s.frv., þannig að hægt sé að uppfylla skilmála verksamningsins, jafnvel þótt verktaki bregðist. Hugmyndin sé sem sagt ekki sú að ábyrgjast ákveðna fjárhæð sem bótagreiðslu, heldur að tryggingafélagið taki að sér að greiða eða eyða ákveðinni fjárhæð, t.d. oft miðað við 10% af verktilboðinu, í þeim tilgangi að fullvinna ákveðið verk sem verkkaupi telur að vanefnt hafi verið af verktakanum. Sé þetta liður í starfsemi váttryggingafélaga en líkist meira ábyrgð en váttryggingu. Stefnandi leggur áherslu á að það sérkennilega við trygginguna sé að verkkaupanum sé í sjálfsveld sett að meta það hvort hann telji ástæðu til að krefja tryggingafélagið um tryggingafjárhæðina, eða eins og segir í verktryggingaskirteininu: „Verkkaupa er heimilt að krefjast fjárins að einhverju eða öllu leyti, án undangengins úrskurðar, ef hann telur það nauðsynlegt til að bæta galla sem fram kunna að koma á verkinu.“

Stefnandi kveðst byggja dómkröfu sína á þeirri grundvallarreglu íslensks réttar að loforð beri að efna. Eimskipafélagið hafi krafist greiðslu á allri fjárhæðinni, og samkvæmt eðli þessarar tryggingar beri tryggingafélaginu að greiða fjárhæðina án tillits til þess hvort það telur tjón verkkaupa ná tryggingafjárhæðinni eða ekki. Það sé ekki á valdi tryggingafélagsins að meta það. Tryggingafélaginu beri skilyrðislaust að greiða fjárhæðina samkvæmt loforði sínu. Eimskipafélagið telur nauðsynlegt að fá þessa greiðslu, þar sem loforð verktakans hafi ekki verið efnt. Tryggingafélagið hafi aðgangsrétt að verktakanum fyrir fjárhæðinni, enda hafi því verið settar tryggingar af honum sem félagið mat gildar. Teljist fjárhæðin of há getur verktakinn endurheimt það sem ofgreitt teldist vera úr hendi verkkaupans, þ.e. í þessu tilfelli Hf. Eimskipafélag Íslands.

Stefndi vísar einnig til þess að verktryggingar hafi rutt sér til rúms á

undanförnum árum og telur þær þykja hentuga aðferð fyrir verktaka til þess að tryggja verkkaupa að verki verði lokið innan þess tíma og samningsfjárhæðar sem upphaflega var samið um. Stefndi telur verktryggingu flokkast undir skaðatryggingu í skilningi laga nr. 20/1954 um váttrygginga-samninga. Hún sé tekin af verktaka svo að hann geti tryggt verkkaupa að staðið verði við samninginn skv. efni hans. Verktryggingin sé þannig ekki ábyrgðartrygging í skilningi laganna, þar sem það sé ekki tryggingartakinn (verktakinn) sem sé tryggtur, heldur sá sem hann hafi gert samning við, þ.e. verkkaupi.

Stefndi kveður ekki vera ágreiningur um að verkinu hafi verið lokið af hendi verktaka á tilsettum tíma fyrir umsamið verð. Þá sé ekki ágreiningur um að galli hafi komið fram á verkinu, þ.e. ammoníaksleki (vegna suðugalla, skv. áliti matsmanna) og að verktaki hafi gert við gallann. Þá kveður hann óumdeilt að stefnandi hafi aldrei krafið verktaka né stefnda um greiðslu hugsanlegra reikninga vegna kostnaðar af viðgerð. Ágreiningur snúist um rétt stefnanda til að krefjast tryggingafjárhæðarinnar að fullu með einfaldri tilkynningu án rökstuðnings og án þess að hafa krafið verktaka (eða stefnda) um greiðslu raunverulegs tjóns sem löngu fyrir útgáfu stefnu sé þekkt.

Stefndi kveður engin sérstök lög eða lagaákvæði gilda um verktryggingar. Samkvæmt erlendum fræðibókum séu þær skýrðar sem ein tegund skaðatrygginga. Þau lög sem hér komi því til túlkunar séu lög um váttrygginga-samninga nr. 20/1954 og komi þar sérstaklega til skoðunar 39. gr. þeirra en hún innihaldi eina meginreglu laganna, en þar segir: „Enda þótt umsamið sé á annan veg, er félaginu óskýlt að greiða hærri bætur en með þarf til þess að bæta tjón það sem orðið hefur.“ Ákvæði 39. greinar séu ófrávíkjanleg og túlki hagnaðarbannið, þ.e. að enginn eigi að hagnast á tryggingum. Þetta sjónarmið komi fram í dómi hæstaréttar á bls. 168 frá 1960, þar sem segir að það sé grundvallarregla íslensks réttar um váttryggingastarfsemi, að tjónþola beri aldrei hærri bætur en raunverulegu tjóni hans nemi. Geti orðalag verktryggingarinnar ekki hnikað þessari meginreglu.

Þá sé orðalag verktryggingarinnar með þeim hætti að ljóst sé að ekki hafi verið ætlunin að verkkaupi hefði heimild til þess að krefjast allrar tryggingarfjárhæðarinnar við minnsta galla, enda segi að honum sé heimilt að krefjast fjárins „að einhverju eða öllu leyti“. Ef ætlunin hefði verið sú að við minnsta galla ætti að krefja allrar fjárhæðarinnar eins og upphaflega hafi verið gert í þessu máli, þá hefði orðalagið verið í samræmi við það.

Fullnaðarviðgerð af hálfu verktaka hafi verið lokið í nóvember 1984 eða löngu áður en krafa var gerð á grundvelli verktryggingarinnar sem hafi fyrst verið gerð með bréfi lögmanns stefnanda dags. 27. ágúst 1985.

Eimskipafélagið hafi aldrei óskað eftir greiðslu á neinum reikningum hjá Tögg hf., enda aldrei staðið á verktaka eða stefnda í máli þessu að greiða kostnað skv. reikningum eða lauslegum áætlunum vegna suðugallans. Þar sem verktaki hafi sjálfur bætt úr göllum á verki sínu eigi stefnandi ekki réttmæta kröfu til að fá greidda dómkröfuna þar sem sú krafa sé hvorki í samræmi við verktrygginguna né standist hún skv. 39. gr. laga um vátryggingarsamninga.

Ákvæði í verktryggingunni um að verkkaupi megi krefjast fjárins „án undangengins úrskurðar“ sé sett til þess að tryggja verkkaupa að hann blandist ekki inn í ágreining við verktakann um það hvort verktaki hafi átt sök á því að verki var ekki lokið skv. samningi eða hvort honum bæri að bæta úr galla á verkinu. Slíkum ágreiningi sé ekki til að dreifa í þessu máli.

Stefndi vísar einnig til 2. mgr. 39. gr. 1. 20/1954 og kveður þar hnykkt á meginreglu 1. mgr. með því að slá því föstu að þrátt fyrir altjón, þá greiði tryggingafélagið ekki fullt vátryggingarverð ef félagið geti sannað að raunverulegt tjón hafi verið lægra. Þannig sé aldrei bætt hærri fjárhæð en sem nemi raunverulegri fjárhæð skaðans, en sönnunarbyrðinni hins vegar velt á tryggingarfélagið í 2. mgr. þegar um altjón sé að ræða. Einnig sé bent á ákvæði 34. gr. s.l. um ógildi ósanngjarnra samningsákvæða.

Enn segir í greinargerð stefnda að stefnandi hafi upphaflega krafist greiðslu á kr. 1.000.000,00. Ef stefndi Hagtrygging hf. hefði greitt þá fjárhæð, skv. kröfu í bréfi 27. ágúst 1985, hefði stefnandi skapað sér rekstrarfé, væntanlega verulegt, en Hagtrygging hafi síðan þurft að innheimta í sérstöku máli mismun á raunverulegu tjóni og kr. 1.000.000,00. Sú niðurstaða verði að teljast óeðlileg, einnig með hliðsjón af því að stefnandi hafi aldrei upplýst hið stefnda félag um raunverulegan kostnað þótt hann sé löngu þekktur. Stefnandi hafi þegar í upphafi getað krafist tryggingafélagið um greiðslu áætlaðs kostnaðar við viðgerðina. Það hafi kosið að gera það ekki en geti ekki níu mánuðum eftir að fullnaðarviðgerð er lokið gert slíka kröfu. Tryggingafélagið eigi kröfu á því að tjónið verði gert upp þegar raunverulegur kostnaður liggi fyrir.

Óbeint tjón sem af ammoníakslekanum hafi hlotist sé óviðkomandi verktryggingunni. Verktryggingin sé sett til þess að verkkaupi megi treysta því að verki verði lokið fyrir það fé sem hann skuldbatt sig til þess að greiða. Ljúki verktaki ekki verkinu getur verkkaupi lokið því sjálfur fyrir verktryggingarféð. Hann eigi ekki að hagnast á því, heldur verða eins settur og ef verktaki hafi lokið verkinu gallalaus. Þetta sé efni og eðli verktryggingar.

Verktrygging sé skaðatrygging. Hún sé ekki ábyrgðartrygging í skilningi 91. - 96. gr. 1. 20/1954, hún sé ekki birgðatrygging eða rekstrartapstrygging.

Verktrygging taki til þess að bæta smíðagalla verktaka, þannig að verkkaupi fái verkið í hendur eins og hann átti rétt á í upphafi skv. verksamningi, gallalaust. Tryggingafélag sem taki verktryggingu sé hins vegar ekki að taka ábyrgð á rekstrartapi sem verkkaupi kann að verða fyrir, utan hugsanlegra dagsektu skv. verksamningi, og tryggingafélagið taki heldur enga ábyrgð á tjóni sem verði vegna notkunar verksins, þ.e.a.s. þess sem smíðað hefur verið, enda geti tjónið verið mjög misjafnt. Mikið, t.d. vegna vatnsleka í geymslu fyrir tískufatnað en ekkert ef geymslan sé notuð fyrir birgðir af hellusteinum. Væntanlega séu þessi sjónarmið þó ágreiningslaus, sbr. greinargerð stefnanda.

Varakröfu sína styður stefnandi (sic) þeim rökum að greiðsluskylda hafi ekki stofnast. Í greinargerð segir stefndi að raunveruleg fjárhæð skaðans sé þekkt en ekki krafist í máli þessu. Stefndi hafi ekki fengið þær upplýsingar sem þörf sé á til að ákveða upphæð bótanna og leiði það til sýknu a.m.k. að svo stöddu, sbr. 24. gr. l. 20/1954. Við málflutning breytti stefndi þessari málsástæðu þannig að fyrst þegar einhverjir gallar hefðu komið fram yrði krafa virk, en engir gallar væru nú á verki svo vitað væri.

Þrautavarakröfu sína kveðst stefndi gera með tilvísun til 49. gr. eml. 85/1936. Telur hann að skuldajafna megi með fjárhæð sem nemi mismun raunverulegs tjóns og stefnukröfu. Við málflutning vísaði talsmaður hans til bóknar í þinghaldi 19. júní sl. og kvað vera viðurkennda skýra og ótvíræða greiðsluskyldu á kr. 6.640,00. Krefst stefndi þess að leyfður verði skuldajöfnuður mismunar þeirrar tölu og endanlegrar dómkröfu stefnanda eða á kr. 400.311,83, þar sem hann telji að skilyrðum skuldajafnaðar sé fullnægt.

Stefndi ítrekar að reikningar fyrir bráðabirgðaviðgerð eða hugsanlegan annan kostnað af viðgerð sem stefnandi hafi orðið fyrir hafi aldrei verið afhentir stefnda né verktaka, Töggi hf. Það sé grundvallarregla að sá sem viðurkenni galla fái kost á því að bæta úr, að það sé ennfremur grundvallarregla að ekki sé hægt að krefjast greiðslu á áætluðum kostnaði þegar raunverulegur kostnaður sé þekktur. Í þessu sambandi sé rétt að benda á upplýsingaskyldu váttryggðs í 22. gr. l. 20/1954 svo og um upphaf greiðsluskyldu í 1. mgr. 24. gr. Þar sem heildarkostnaður muni vera þekktur eigi að sjálfsögðu að krefjast greiðslu hans hjá verktaka en ekki hæstu tryggingarfjárhæðar hjá tryggingarfélaginu.

Niðurstaða.

Stefnandi hefur lagt á það megináherslu í málflutningi sínum að fá úr því skorið hvort orðalagið „án undanfarandi úrskurðar“ veiti honum rétt til þess að krefjast fjárins samkvæmt verktryggingunni, alls eða að hluta, án frekari sönnunarfærslu af hans hendi en þeirri að sýna fram á að tjóns-

atburður hafi orðið. Stefnandi hefur lagt áherslu á að sýna fram á að tjón stefnanda sem falli innan marka verktryggingarinnar sé þegar bætt. Lögmennt aðila urðu sammála um að leiða ekki aðila eða vitni fyrir dóminn. Í samræmi við afstöðu sína og ofangreint samkomulag aðila samþykkti lögmáður stefnandi í réttarhaldi hinn 19. júní sl. framlagningu framhaldsgreinargerðar stefnda og yfirlýsingu Skafta Harðarsonar, sem var starfsmaður Töggs hf. og hafði umsjón með uppsetningu frystikerfisins og bráðabirgðaviðgerð á galla þeim á verkinu sem mál þetta er risið af. Lögmáðurinn kvaðst enn fremur ekki gera athugasemd við það að skýrsla Skafta væri óstaðfest en lét hins vegar bóka að þessi afstaða fæli ekki í sér samþykki þess að varnir byggðar á þeim atriðum sem greindi í þessum skjölum kæmust að í málinu.

Skjal það er stefnandi byggir kröfu sína á ber yfirskriftina „Verktrygging“ og er texti þess svohljóðandi í heild:

„Undirritaður, Valdimar J. Magnússon f.h. Hagtryggingar h.f., Suðurlandsbraut 10, Reykjavík, lýsi því hér með yfir að Hagtrygging h.f. ábyrgist Eimskipafélagi Íslands h.f. sem verkkaupa greiðslu á allt að 1.000.00,00 (krónur eina milljón oo/100) sem tryggingu fyrir því að Töggur h.f., Bíldshöfða 16, Reykjavík, f.h. Presco A/S, Danmörku, inni af hendi samningskyldur sínar sem verktaki við einangrun frystigeymslu og uppsetningu kælikerfis í Sundaskála I í Reykjavík, sbr. verksamning milli Eimskipafélags Íslands og Töggs h.f. þar að lútandi.

Ábyrgðartrygging þessi er sett skv. 5. grein ofangreinds verksamnings og er til tryggingar því að verktaki standi við skuldbindingar sínar skv. verksamningnum. Tryggingin stendur til 5. september 1985.

Verkkaupa (Eimskipafélagi Íslands h.f.) er heimilt að krefjast fjárins að einhverju eða öllu leyti, án undangengins úrskurðar, ef hann telur það nauðsynlegt til að bæta galla, sem fram kunna að koma á verkinu.“

Stefnandi hófst ekki handa um að krefjast greiðslu úr hendi stefnda fyrir en næstum var liðinn sá frestur sem áskilinn var, eða með bréfi dags. 27. ágúst 1985. Telja verður eins og málalítilbúnaði er háttað að stefndi hafi sýnt fram á að viðgerð hafi lokið í nóvember 1984. Það hafa því liðið u.þ.b. níu mánuðir frá því að viðgerð lauk og þar til krafist var tryggingarfjárins. Ekki hefur komið fram að stefnandi hafi kvartað við verktaka um framkvæmd viðgerðar. Stefnandi þykir ekki hafa hrundið þeirri fullyrðingu stefnda að þeir liði á dskj. nr. 14 sem ekki hafa þegar verið greiddir séu vegna afleids tjóns. Skilyrði þess að stefnandi geti krafist greiðslu samkvæmt yfirlýsingu stefnda er að sannanlega sé galli á verkinu sem honum sé nauðsynlegt að kosta úrbætur á, sbr. orðalagið „ef hann telur það nauðsynlegt til að bæta galla, sem fram kunna að koma á verkinu“. Í ljósi þeirra upplýsinga sem fram hafa komið um viðgerð verktaka á göll-

um verksins og með tilvísun til þess sem þegar hefur verið greitt undir meðferð málsins þykir stefnandi ekki hafa sýnt fram á að fullnægt sé ofangreindum skilyrðum fyrir greiðsluskyldu stefnda samkvæmt verktryggingunni, enda óumdeilt að verktryggingin taki ekki til óbeins tjóns.

Svo sem að ofan greinir leggur stefnandi alla áherslu á að verkkaupanum sé, samkvæmt orðalagi verktryggingarinnar, í sjálfsvald sett að meta það hvort hann telji ástæðu til að krefja tryggingafélagið um tryggingarfjárhæðina, og að hann telji nú nauðsynlegt að krefjast þessarar greiðlu þar sem loforð verktakans hafi ekki verið efnt og er það yfirlýst ástæða þess að hann hefur ekki talið þörf öflunar sönnunargagna um málsatvik. Ekki verður fallist á það sjónarmið stefnanda að orðin „án undangengins úrskurðar“ í verktryggingunni útiloki tryggingafélagið algerlega og skilyrðislaust frá því að koma við hvers konar vörnum og undanskilji verkkaupa allri upplýsingaskyldu varðandi tjón sitt. Myndi slík túlkun brjóta gegn grundvallarsjónarmiðum vátryggingarlaga.

Með vísan til ofangreindra raka ber að sýkna stefnda at öllum kröfum stefnanda.

Eins og atvikum máls þessa er háttað þykir rétt að hvor aðili beri sinn kostnað af málinu.

Dóminn kvað upp Hjördís Hákonardóttir borgardómari.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Hagtrygging hf., skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Hf. Eimskipafélags Íslands.

Málskostnaður fellur niður.
